

Giữ “neo” lạm phát trong bối cảnh biến động: Bài toán điều hành kinh tế vĩ mô năm 2026

07:00 09/04/2026

Quý I/2026, kinh tế Việt Nam ghi nhận mức tăng trưởng ấn tượng 7,83%, tiếp nối đà phục hồi tích cực từ năm trước. Tuy nhiên, bức tranh vĩ mô không hoàn toàn “màu hồng” khi những biến động từ bên ngoài, đặc biệt là căng thẳng leo thang tại Trung Đông, đang tạo áp lực lớn lên mục tiêu kiểm soát lạm phát và ổn định kinh tế.

Áp lực từ giá năng lượng và yêu cầu giữ ổn định thị trường

Diễn biến đáng chú ý trong quý I là sự gia tăng mạnh của chỉ số giá tiêu dùng (CPI), đặc biệt từ tháng 3/2026. Nguyên nhân chủ yếu đến từ sự leo thang của giá năng lượng thế giới và chi phí nguyên vật liệu, trong đó xăng dầu đóng vai trò then chốt. Giá xăng và dầu tăng mạnh đã kéo theo chi phí vận tải và sản xuất tăng, tạo hiệu ứng lan tỏa đến nhiều nhóm hàng hóa và dịch vụ.

Theo các cơ quan thống kê, nếu giá nhiên liệu tiếp tục duy trì xu hướng tăng, áp lực lên CPI cả năm sẽ rất đáng kể. Điều này đặt ra yêu cầu cấp thiết phải kiểm soát tốt nguồn cung và hạn chế các hành vi đầu cơ, găm hàng trong nước.

Tháng 3/2026, chỉ số giá tiêu dùng (CPI) đã tăng mạnh do ảnh hưởng của giá nhiên liệu thế giới

Trước thực tế đó, các cơ quan quản lý đã nhanh chóng triển khai nhiều biện pháp đồng bộ. Ngành thuế tăng cường kiểm tra đột xuất các doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu có dấu hiệu rủi ro, đặc biệt là những trường hợp có biến động bất thường về sản lượng trước và sau các kỳ điều chỉnh giá. Mục tiêu không chỉ là chống thất thu ngân sách mà còn giữ kỷ cương thị trường, ngăn chặn các hành vi trục lợi từ biến động giá.

Song song với đó, chính sách tài khóa cũng được điều chỉnh theo hướng linh hoạt hơn. Việc đề xuất kéo dài thời hạn giảm thuế nhập khẩu đối với một số mặt hàng xăng dầu được xem là giải pháp quan trọng nhằm giảm áp lực chi phí đầu vào và hỗ trợ nguồn cung. Đây là cách tiếp cận mang tính “chia sẻ rủi ro” giữa Nhà nước và thị trường, giúp ổn định mặt bằng giá trong ngắn hạn.

Các chuyên gia kinh tế nhận định, điểm đáng chú ý trong điều hành hiện nay là sự kết hợp giữa hỗ trợ và kỷ luật. Một mặt, Nhà nước sẵn sàng sử dụng các công cụ chính sách để giảm bớt gánh nặng chi phí cho doanh nghiệp và người dân. Mặt khác, các hành vi lợi dụng biến động để đầu cơ, thao túng thị trường đều bị giám sát và xử lý nghiêm. Điều này góp phần củng cố niềm tin và tạo nền tảng cho một môi trường kinh doanh minh bạch, ổn định.

Đồng bộ chính sách để hỗ trợ tăng trưởng và kiểm soát lạm phát

Bên cạnh áp lực từ giá năng lượng, cộng đồng doanh nghiệp cũng đang đối mặt với nhiều khó khăn do chi phí đầu vào tăng cao, dòng tiền bị bào mòn và nhu cầu thị trường có dấu hiệu suy yếu. Trong bối cảnh đó, việc duy trì “sức khỏe” của khu vực sản xuất, kinh doanh trở thành yếu tố then chốt để giữ vững đà tăng trưởng.

Một trong những điểm thuận lợi hiện nay là tình hình thu ngân sách trong quý I đạt kết quả tích cực, tạo dư địa để Chính phủ triển khai các chính sách hỗ trợ. Các giải pháp như miễn, giảm thuế, phí; giãn, hoãn nghĩa vụ tài chính; hay cắt giảm chi phí hành chính đang được xem là công cụ hữu hiệu để giảm áp lực cho doanh nghiệp.

Đồng thời, yêu cầu phối hợp chặt chẽ giữa chính sách tài khóa và tiền tệ được đặt ra cấp thiết hơn bao giờ hết. Chính sách tài khóa cần tiếp tục theo hướng mở rộng có kiểm soát, tập trung vào các lĩnh vực trọng điểm, trong khi chính sách tiền tệ phải đảm bảo cân bằng giữa mục tiêu kiểm soát lạm phát, hỗ trợ tăng trưởng và duy trì ổn định hệ thống tài chính.

Các kiến nghị từ cộng đồng doanh nghiệp cũng cho thấy nhu cầu cấp thiết về cải thiện môi trường kinh doanh. Việc đẩy mạnh cải cách thủ tục hành chính, đặc biệt trong các lĩnh vực như hoàn thuế, xuất nhập khẩu, tiếp cận tín dụng... sẽ giúp doanh nghiệp tiết kiệm thời gian và chi phí, từ đó tập trung nguồn lực cho sản xuất và mở rộng thị trường.

Ngoài ra, việc hỗ trợ tín dụng, cơ cấu lại nợ và giảm lãi suất cũng được xem là những giải pháp quan trọng để cải thiện dòng tiền và nâng cao khả năng chống chịu của doanh nghiệp trước các cú sốc bên ngoài. Đây là yếu tố đặc biệt cần thiết trong bối cảnh nhiều ngành kinh tế đang chịu tác động trực tiếp từ biến động địa chính trị và chi phí logistics gia tăng.

Về dài hạn, việc duy trì ổn định kinh tế vĩ mô và tiếp tục cải cách thể chế sẽ là nền tảng quan trọng để Việt Nam tận dụng cơ hội từ xu hướng dịch chuyển chuỗi cung ứng toàn cầu. Tuy nhiên, để nắm bắt được cơ hội này, doanh nghiệp trong nước cần nâng cao năng lực cạnh tranh, đáp ứng các tiêu chuẩn ngày càng cao về chất lượng, môi trường và minh bạch.

Có thể thấy, kiểm soát lạm phát trong bối cảnh hiện nay không chỉ là bài toán kỹ thuật mà còn là phép thử năng lực điều hành. Khi các chính sách được triển khai đồng bộ, linh hoạt nhưng vẫn đảm bảo kỷ cương, Việt Nam hoàn toàn có cơ sở để giữ vững ổn định vĩ mô, bảo vệ thành quả tăng trưởng và tạo nền tảng cho phát triển bền vững trong cả năm 2026 và những năm tiếp theo.

Nam Sơn